

ЛІТЕРАТУРА

1. Сливка Ю. Чуєш, коли прийдеш додому? Блог, що став книгою. Львів: Видавець Рурак Ю. В. «ASTRUM», 2020. 220 с.
2. Словник української мови: в 11 т. АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970-1980. Т. 10. 385 с.
3. Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови. Т. 1: А-М. Київ: Вища шк., 1984. 304 с.
4. Удовиченко, Г. М. Фразеологічний словник української мови. Т. 2: Н-Я. Київ: Вища шк., 1984. 384 с.

*Григорович Вікторія
Науковий керівник – доц. Буда Володимир*

**ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ВЛАСНИХ НАЗВ У РОМАНІ НАТАЛІ
СНЯДАНКО «ПЕРШЕ СЛІДСТВО ІМПЕРАТРИЦІ»**

Літературна ономастика сьогодні – один із найбільш досліджуваних та найперспективніших розділів ономастики, оскільки з'являються нові художні твори різноманітних жанрів та стилів, що спрямовані на різну читацьку аудиторію. А ще, порівняно з іншими науками, вона є мало дослідженою, тому багато аспектів залишається нез'ясованими.

«Переважно у художніх текстах власні назви не складають, як правило, більше 5% його обсягу, але є особливо необхідними, адже відіграють важливу роль у розвитку сюжету» [1, с. 30]

Оскільки маємо справу з історичним детективним романом, важливим для автора є те, щоб читач повірив в описані події, а для цього потрібно правильно їх відобразити, це стосується, насамперед, і відбору власних імен. Тому онімний простір твору широко представлений антропонімами, а саме іменами реальних історичних осіб, що виступають основними діючими персонажами. Зокрема, ми можемо поділити їх за функціональним призначенням на такі підгрупи:

національно (чи регіонально) значущі, які передусім і створюють потрібний авторові національний колорит твору;

Саме така роль у творі належить імператриці Елізабет — одній з найвідоміших королівських дружин в історії Європи, яку друзі та рідні пестливо називають Сісі.

хронологічно значущі, що сприяють локалізації твору у певному часі; цей розряд поетонімів є особливо істотним для творів на історичну тематику;

У романі відтворюються епоха Габсбургів, зокрема Франца Йозефа I, й відповідно, зображуються події за часів його правління. Початок Кримської війни, дипломатичні відносини з Росією, Італією, Францією. Соціально значущі антропоніми відбивають соціальний статус персонажів, їх міське чи сільське походження, професію тощо. (Людвіг I, Макс II, Наполеон III, Максиміліан, Майлат, фон Ляйден, фон Естергазі).

Найменування деяких персонажів письменника використовує для привернення уваги читачів до певних подій у романі. До прикладу, Катерина – двадцятирічна перукарка та близька подруга імператриці Сісі, яка довіряє їй та дозволяє допомагати у таємному слідстві. Вона ж прототип реальної історичної особи Франциски Фарфалік. Можемо стверджувати, що введення цього персонажа у сюжет твору зумовлене історичними реаліями епохи Габсбургів. Адже Елізабет не може просто так вийти на вулицю і запитати щось у випадкових перехожих, навіть в переодягнутому вигляді. Попри те, що Габсбурги мали найбільшу владу, в особистому плані вони були найбільш обмежені. Кожен член родини, якщо хотів піти в гості до когось іншого, повинен письмово через свого секретаря запитати секретаря цісаря дозволу на те, щоби вийти кудись. Такі правила церемоніального етикету, який для Сісі був найсуворішим.

Окрім власних назв людей, у романі, зрозуміло, функціонують й інші розряди онімів, зокрема топоніми, що «відіграють важливу роль у реалізації головних універсалій художнього тексту – людина – подія – час – простір» [3, с. 23]. Оскільки сюжет твору охоплює не тільки регіони Австрійської імперії. (Дунай, Боснія, Мюнхен, Баварія, Париж, Чорнобиль, Альпи, Тоскана, Ломбардія, Венеція, Модена). Так авторка досягає сконцентрованості, оформленості тексту, підкреслює динамічні явища, привертає увагу до певних економічних та політичних проблем різних країн світу.

Фоновий онімний простір роману складають різнотипні оніми, а саме: ергоніми, хрематоніми, годоніми. Ці мовні одиниці виступають своєрідним показником освіченості та розвитку суспільства, просвітницької та наукової діяльності. Їхнє завдання – «створювати фон оповіді, увиразнюючи окремі деталі життя персонажів, процесу їх мислення, практичної роботи, захоплень, звичок, спостережень тощо» [2, с. 113].

Отже, серед усіх онімів твору важливе місце займають антропоніми, що несуть найбільший за значущістю художній потенціал. Загалом використання власних назв у романі спрямовано на урізнобарвлення твору, адже усі вони є доречними у тексті та сприяють глибокому розкриттю художнього цілого. Також поетоніми зосереджують у собі національну та культурну інформацію про суспільство та дають змогу читачеві дізнатися про видатних особистостей, менталітет суспільства та про його історію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карпенко О. Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. Записки з ономастики: збірник наук. праць. Одеса. 2000. Вип. 4. С. 68–74.
2. Можарова Т. Стилiстичнi функцiї онiмiї поетичного тексту. Лiнгвiстичнi дослiдження: збiрник наук. праць. Харкiв: ХНПУ iм. Г. С. Сковороди. 2011. Вип. 31. С. 163–169.
3. Немировська О. Ф., Немировська Т. В. Хронотопiя в онiмному просторi художнього тексту. Щорiчнi записки з українського мовознавства. Одеса: ОДУ, 1999. Вип.6. С. 76-81.